

„Štajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 3 krone, za pol in četrt leta razmerno; za Ogrsko 4 K 50 vin. za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računi naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne številke se prodajajo po 6 v.

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v Ptuj, gledališko poslopje števil. 3.

Slava Tobi, ki si nas kmetje ljubili!

Kmečki stan, srečen stan!

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inseratov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 37.

V Ptuj v nedeljo dne 12. septembra 1909.

X. letnik.

Na pomoč! Na pomoč!

Dne 24. t. m. uničila je velikanska toča in nevihta gorice, njive, polja, hiše in poslopja tisočero naših sotrpinov. Kmetje so obupani, žene jokajo, otroci so lačni. Od kje davke plačati? Od kje naj pride pomoč? Treba je, da nabiramo denar za vboje žrtve te grozne nesreče. Zato prosimo vse prijatelje in znance, vse odjemalce in naročnike, sploh vsakega, kdor ima le iskrico ljubezni do bližnjega, kdor hoče vsaj z najmanjšim doneskom revežem pomagati, — naj nam pošlje malo podporo. Uredništvo „Štajerca“ bode zbiral te podpore, jih objavilo v našem listu in izročilo najpotrebnejšim po toči prizadetim. Vsakdo naj podeli vsaj malenkost, naj si bode še tako majhno svotico denarja in jo nam v božjem imenu pošlje!

Pomagajte hitro!

Revsčina je grozovita in večna usoda Vam bode povrnila, kar storite za te reveže.

Meščani! Pomagajte, kajti kmetu se slabo godi!

Kmetje v neprizadetih krajih, dajte vsak par krajcarjev in nabrala se bode svotica, s katero se bode mnogim pomagalo!

Vsi, vsi morajo pomagati!

Vsi doneski naj se pošiljajo uredništvu „Štajerca“.

Vsakdo naj da vsaj malo svotico! Vsak krajcar je dobro došel in bode z imenom darovalca izkazan!

Pomagajte!

Uredništvo „Štajerca“.

6. Izkaz daril:

J. Jakelj, Kranjska gora 2 K, J. Košir, istotam 2 K, J. Skrabar, istotam 1 K, J. Stumpf, Laški trg 1 K, Florian Peteln, Leupach p. Plajburgu 2 K, G. Strassen, Plajburg 2 K, Jos. Ogrizec, Takačovo 3 K, Mat. Schnflai, Ribnica p. Mariboru 3 K, Mich. Raunig p. d. Födoutz, Trata, p. Borovljah 8 K, Jos. Kovačič, Groß-Veitsch 1 K; Anton Korošak, Galušk p. sv. Jurju ob Ščavnici K—50; Anton Heritsch, Maribor K—20; Mich. Woduschek, Neudorf p. Maribor K 2—; F. Gubina, sv. Peter pod gorami K 1—; A. Kral istotam K 1—; J. Jazbec, istotam K—20; Matevž Globocnik, Carnap (Nemško) K 5—; Martin Martinčič, Sv. Peter pod gorami K 2—; Peter Cernčec, Malna p. Sv. Jurij v sl. g. K 1—; Andrej Gornik, Dortmund (Nemško) K 6—; J. Jerenitz, Ptuj K 2—; Jos. Czak, Ptuj, K 1—; skupno K 939 81. Spreje izkazanimi svotami vse skupaj K 939 81. Srčna hvala!

(Prihodajči naprej).

Povsod veleizdajstvo?

Iz južnega Tirola prihajajo vesti, ki so pač izredno pomembne in ki označijo jasno veliko rak-rano na truplu naše države. Stvar je ta: V denarnem zavodu „Banca cooperativa“ v Trientu se je zgodila tatvina. Najprej se je go-

vorilo, da je zmanjkalo le par tisočakov. Drugi dan pa so že poročali, da je izginilo 360.000 kron in danes vemo, da je bilo nad pol milijona kron pokradenih. Kako se je tatvina izvršila, tega doslej še ne vemo. Navadni vlom se ni izvršil, ker ni bilo na poslopju nikakoršnih poškodb. Policija je storila svojo dolžnost in zaprla nekaj sumljivih oseb, brzojavila v pristane in razpisala večjo svoto denarja za tistega, ki naznani tatove. Končno je napravila policija tudi razne hišne preiskave. In zdaj je postala zadeva vse drugačna. Pri hišnih preiskavah se je prišlo namreč do spoznanja, da se tu ni izvršila navadna tatvina, namreč da je to politični zločin, da se je denar v politične namene porabil in da so pri celi zadevi viditelji italijansko-iredentovske stranke udeleženi. Vstanovanjih zaprtih Italijanov našlo se je zelo nevarne spise veleizdajalske vsebine, tako da ne vodijo preiskavo več sodnijski uradniki, marveč višji oficirji generalnega štaba. Med zaprtimi so sami voditelji „iredente“, tako znani Luigi Dante, Guido Covi, Luigi Scotoni, Castelli itd. Hišne preiskave se je izvršilo tudi v uredništvu lista „Alto Adige“ in našlo se je mnogo zarotniškega materiala. Od skladišča neke firme je šel podzemeljski rov v kleti okradene banke itd. Torej z eno besedo: v Trientu in gotovo po celem južnem Tirolskem so imeli „neodrešeni“ italijanski iredentovci tajno društvo, ki je gojilo veleizdajstvo ter vohunstvo in pripravljalo ustajo, vse to pa z denarjem, pokradenem tekom let iz banke. To je resnica, ki jo že danes pred končano preiskavo lahko zapišemo!

In človek se za glavo prime ter se vpraša: Kako je moglo tako daleč priti? „Prijateljstvo“ iredentovske gospode do naše države je vendar znano. Ali policija in sodnja res tekom let ni ničesar videla? Ali so vsi spali, medtem ko je ta italijanska svojat podminirala meje in nabirala ter izdajala kraljestvu vojaške tajnosti? ... Ja res, spali so, spali poklicani činitelji, spali mirno za pečjo in spali bi še naprej, ko bi slučajno velika ta tatvina ne prišla na dan ...

To je tista nebovpijoča mlačnost, ki jo najdemo tolikokrat v naši državi! To je tista pohlevnost in ponižnost, tista rahločutnost napram veleizdajalcem, ki smo jo tolikokrat opazovali.

Kje na svetu bi se moglo dogoditi, da igra rečimo en Kloufač gotovo politično vlogo, ko je vendar dokazano, da so njegovi nazori veleizdajalski, ko se vendar vedno po Ruskem in Srbskem potepa in tam proti Avstriji ruje, ko je postal bogat bogve s kakšnim denarjem, — kje vprašamo, bi se smel takšni človek pokazati? Ali pa ljubljanski Hribar, ki je vodil protivojaško agitacijo v septembru, ki roma po Ruskem kakor večni jud, ki spada med soustanovitelje današnjega vseslovanstva, ki priznava javno protustavno svoje prepričanje, — kje bi se smel tak človek javna posla izvrševati? Kje bi se vse to dovolilo? Ali morda na Ruskem? Ne, v blaženi Rusiji je preveč kozakov in preveč rabljev in preveč vislic. Ali v Srbiji? Mislimo, da tudi ne! Ali pa v Italiji sami? Tudi tam ne ... Edino pri nas na Avstrijskem se sme javno vele-

izdajstvo razširjevati in ustaje pripravljati, — pri nas so „signori“ in „pani“ prosti, — naša oblast zatisne eno ali oba očesa, da bi jih ja ne videla pri njih protiaustrijskem delu ... Ali se ni lani septembra meseca namesto cesarjeve slike ono srbskega Jurja v Ljubljani razstavilo? Ali se ni v času vojne nevarnosti „živio Srbi“ kričalo? Ali se ni govorilo, da so prvaške posojilnice Srbom denarje dajali? ... In še naprej: Ali niso prvaško zagriženi duhovniki tudi letos prezirali cesarjev rojstni dan? Ali se ne zasramuje cesarske zastave? ... In oblast spi, spi naprej ...

Dogodki v južnem Tirolu so velpomembni memento mori! Poklicani činitelji morajo izprevideti, da tako ne gre naprej za naše ljudstvo samo se ni treba bati, kajti to ljudstvo je v dnu svoje duše lojalno in patriotično. Ali protiveleizdajalskim hujšakačem treba enkrat odločno nastopati. Drugače doživeli bomo še mnogo ...

Politični pregled.

Razpust? Vlada se pogaja s strankami, da bi omogočila delovanje v državnem zboru in v deželnem zboru za Češko. Ta pogajanja doslej niso imela nobenega uspeha. Zdaj poročajo listi, da bode vlada ravno tako češki deželni zbor kakor tudi državni zbor razpustila, ako bi se še vedno redno delovanje oviralo.

Zopet proti kmetu? „B. Z.“ piše: Trgovsko ministerstvo izdelalo je razlastilno pravico v korist industriji. Predložilo jo je raznim gospodarskim skupinam v pretres. So pač slučaj, kjer je tako razlastilno pravo na mestu; ali treba bi bilo natančnih postavnih določb; kajti to ne gre, da bi se dalo industriji predprave pred kmetijstvom in realni posesti. Industrija je potrebna, ali še veliko bolj potrebna so polja in hiše. Industriji pa niso tega mnenja. Oni nočejo na postavbo čakati, temveč zahtevajo, da naj da vlada oblastim kar nalogo, da tako razlastite brez postave izvršijo. Temeljni stavek pri temu naj bi bil, da naj se pospeševanje industrije vedno in v vseh slučajih izvršuje. Ako bi se vlada tej zahtevi uklonila, potem bi lahko vsak industrijec tam, kjer se mu ravno dopade, kmete enostavno razlastil. Zemljišče bi se torej ocenilo, izdatke in davke odpisalo in „ostanek kapitaliziralo. Denar bi se seveda kmalu od posesti ločil in kmet ne bi imel več denarja, pa tudi ne polja, ne paše, ne gozda. Izginilo bi torej toliko in toliko kmetov, da bi se dalo temu ali onemu privandranemu priliko, denar zaslužiti. In to naj bi bilo splošnosti koristno? Opozarjamo kmetijske skupine na to zadevo!

Demonstracije na Dunaju se še vedno nadaljujejo. Kakor znano, so jih povzročili tamošnji Čehi, ki so se na Nižjem Avstrijskem že močno vgnezdili. Zdaj, ko so postali ti vsiljeni Čehi že gospodarska in kulturna nevarnost za domačine, so se ti vzdramili. Prišlo je do burnih demonstracij, katerih posledice so bili boji s tamošnjimi policaji. Žalostna slika je, da so med dunajskimi policaji tudi mnogi Čehi. Preteklo soboto so ti policaji (jezdci) pod vodstvom češkega uradnika Rzehaka napravili naskok na demon-